

**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2019-217
(prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter, drs. L.B. Lauwaars RA, mr. W.H.G.A. Filott,
leden en mr. R.A.F. Coenraad, secretaris)**

Klacht ontvangen op : 13 april 2017
Ingesteld door : Consument
Tegen : Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V, gevestigd te Apeldoorn, verder te
noemen Verzekeraar
Datum uitspraak : 27 maart 2019
Aard uitspraak : Bindend advies

Samenvatting

Pensioenverzekering. Beschikbare premieregeling. Consument is verbaasd over het feit dat ondanks het jarenlange defensieve beleggingsprofiel het kapitaal in de maanden voorafgaand aan haar pensionering met meer dan 8% kon dalen. De Commissie stelt vast dat het lopen van een vorm van beleggingsrisico – ook in deze periode waarin de risico's al zijn verlaagd – inherent is aan een beschikbare premieregeling in de vorm van een beleggingsverzekering, dat zij hier slechts een zeer beperkte invloed op uit kan oefenen en dat een wijziging van de rente in de aanloop tot haar pensioendatum – ondanks de door Verzekeraar genomen maatregelen tot compensatie – gevolgen kan hebben voor de hoogte van de in te kopen pensioenaanspraken.

I. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:

- het klachtformulier van Consument van 13 april 2017;
- het verweer van Verzekeraar van 25 juli 2017;
- de repliek van Consument van 20 augustus 2017;
- de dupliek van Verzekeraar van 15 september 2017;
- de aanvullende repliek van Consument van 5 oktober 2017.

De Commissie stelt vast dat partijen haar advies als bindend zullen aanvaarden.

De Commissie stelt vast dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

Bij de beoordeling van de klacht gaat de Commissie uit van de volgende feiten.

- 2.1 Consument koos in november 2015 in overleg met Verzekeraar om de life cycle 'gemiddeld' om te zetten in de life cycle 'voorzichtig'.
- 2.2 Consument ontving op 8 september 2016 – in aanloop op zijn pensionering – van Verzekeraar een opgave van het opgebouwde kapitaal. Per 1 augustus van dat jaar bedroeg het kapitaal € 263.497,-.
- 2.3 De pensioenverzekering van Consument expireerde op 1 maart 2017. Het voor aankoop van zijn aanspraken beschikbare pensioenkapitaal bedroeg op dat moment € 241.588,-.
- 2.4 Partijen zijn vervolgens in overleg met elkaar getreden omdat Consument zich verbaasde over het feit dat ondanks het voorzichtige beleggingsprofiel het pensioenkapitaal in zo'n korte tijd met meer dan 8% kon dalen. Alhoewel partijen hierover uitvoerig met elkaar van gedachten wisselden, bereikten zij geen overeenstemming, waarna Consument zich tot Kifid heeft gewend.
- 2.5 Consument koos er vervolgens voor om zijn pensioenaanspraken elders in te kopen omdat andere maatschappijen een aanzienlijk hoger pensioen aanboden dan Verzekeraar.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering

- 3.1 Consument vordert dat Verzekeraar de door hem geleden schade van € 21.909,- vergoedt.

Grondslagen en argumenten daarvoor

- 3.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslag.

Verzekeraar is toerekenbaar tekortgeschoten in de nakoming van zijn zorgplicht door onvoldoende invulling te geven aan de life cycle 'voorzichtig' en Consument niet tijdig te waarschuwen voor de grote waardevermindering van het pensioenkapitaal in de maanden voorafgaand aan zijn pensionering.

Verweer Verzekeraar

- 3.3 Verzekeraar heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd:

Sinds 1998 was de pensioenverzekering van Consument premievrij. In eerste instantie was het pensioenkapitaal in de life cycle 'gemiddeld' belegd. Op 1 december 2015 wijzigde de life cycle in 'voorzichtig'.

Consument ontving jaarlijks een waardeoverzicht waarin de ontwikkeling van het belegde pensioenkapitaal zichtbaar was en had voorts toegang tot de online pensioenportal. Daarnaast is Consument verschillende malen geïnformeerd over de verwachtingen en risico's ten aanzien van zijn uiteindelijke pensioenuitkering: de hoogte van het pensioen is onzeker en afhankelijk van de beleggingswaarde, rentestand en de levensverwachting op de pensioendatum. Dat de waarde van het pensioenkapitaal fluctueerde was voor Consument redelijkerwijs kenbaar:

- Op 31 december 2015 bedroeg de waarde € 223.825,62.
- Op 1 maart 2016 bedroeg de waarde € 239.152,30.
- Op 1 augustus 2016 bedroeg de waarde € 263.497,11.
- Op 1 maart 2017 bedroeg de waarde € 241.588,-.

Tot het moment dat het kapitaal wordt aangewend voor de aankoop van een pensioenuitkering kan de waarde dagelijks schommelen. Dat is inherent aan een beleggingsverzekering.

Van Verzekeraar mag worden verwacht dat het pensioenkapitaal binnen de life cycle prudent wordt belegd en dat rekening wordt gehouden met de risico's gelet op de pensioenbestemming van het kapitaal. Dat betekent dat zodanig wordt belegd dat de deelnemer zoveel mogelijk zekerheid heeft over de hoogte van zijn pensioenuitkering. Dit doet Verzekeraar door het renterisico te mitigeren. Een waardestijging of waardedaling van het pensioenkapitaal leidt er dan toe dat de te verwachten pensioenuitkering stabiel blijft. Een waardedaling van het pensioenkapitaal vlak voor de pensioendatum is dan ook niet relevant, omdat deze daling wordt gedempt door de rentestijging. Dit is inherent aan een belegging in de life cycle.

Het pensioenkapitaal van Consument werd belegd in een beschikbare premieregeling. Dit betekent dat de waarde continu schommelt. Tussentijdse waardestijgingen en waardedaling zijn inherent aan de aard van de pensioenregeling en geven derhalve geen aanleiding tot compensatie. De ontwikkeling van de marktrente speelt een grote rol voor het aankopen van het pensioen. De beleggingen in de life cycle zijn er op gericht om de onzekere risico's te beperken. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) schrijft Verzekeraar dat ook voor. Niettemin blijven er risico's omdat er binnen een life cycle tot de pensioendatum wordt belegd in zakelijke waarden (weliswaar voor een klein gedeelte), de waardeontwikkeling van de langlopende obligaties niet gelijk opgaat met de ontwikkelingen in de marktrente en de hoogte van het aan te kopen pensioen ook afhankelijk is van de voor Verzekeraar geldende tarieven op de pensioendatum.

Verzekeraar is van mening dat zijn verantwoordelijkheid op een correcte wijze is ingevuld en dat er geen enkele reden is voor compensatie van een waardedaling van het pensioenkapitaal over een willekeurig gekozen periode.

4. Beoordeling

- 4.1 De Commissie staat voor de beantwoording van de vraag in hoeverre Verzekeraar gehouden is om Consument te compenseren voor de daling van het beoogd pensioenkapitaal in de maanden voorafgaand aan de pensioendatum van Consument.
- 4.2 Allereerst merkt de Commissie op dat het een feit van algemene bekendheid is dat aan beleggen risico's verbonden zijn. Consument had dan ook moeten of kunnen onderkennen dat de waarde van de beleggingen gedurende de gehele looptijd van de verzekering aan koersschommelingen onderhevig is en dat dit kan leiden tot een hoger dan wel lager pensioenkapitaal op de einddatum van de verzekering.
- 4.3 De pensioenregeling van Consument is een zogenoemde beschikbare premieregeling, waarbij de pensioenpremies, in de regel gevormd door zowel de inleg van de werknemer (de eigen bijdrage) als die van de werkgever, gestort worden in een beleggingsverzekering, welke in beheer is gegeven bij een pensioenuitvoerder.
- 4.4 Artikel 52 van de Pensioenwet luidt als volgt:
1. Bij de uitvoering van een premieovereenkomst met beleggingsvrijheid is de pensioenuitvoerder verantwoordelijk en handelt daarbij overeenkomstig artikel 135.
  2. De pensioenuitvoerder biedt de deelnemer en de gewezen deelnemer de mogelijkheid de verantwoordelijkheid voor de beleggingen over te nemen.
  3. Indien de deelnemer of de gewezen deelnemer de verantwoordelijkheid voor de beleggingen heeft overgenomen, adviseert de pensioenuitvoerder de deelnemer of de gewezen deelnemer over de spreiding van de beleggingen in relatie tot de duur van de periode tot pensioendatum, waarbij het beleggingsrisico kleiner wordt naarmate de pensioendatum nadert.
  4. De pensioenuitvoerder onderzoekt ten minste een keer per jaar of de beleggingen van de deelnemer of de gewezen deelnemer zich binnen de op basis van het derde lid gestelde grenzen bevinden en informeert de deelnemer en de gewezen deelnemer hierover.
  5. Afdeling 4.2.3. van de Wet op het financieel toezicht is van overeenkomstige toepassing op de in dit artikel bedoelde premieovereenkomsten ingeval de deelnemer of gewezen deelnemer de verantwoordelijkheid over de beleggingen heeft overgenomen.
  6. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels gesteld worden met betrekking tot dit artikel.

- 4.5 De pensioenuitvoerder, in casu Verzekeraar, is verantwoordelijk voor het uitvoeren van het beleggingsbeleid, maar Consument heeft binnen de door de uitvoerder gestelde grenzen de mogelijkheid bepaalde beleggingskeuzes te maken welke met name betrekking hebben op de door de uitvoerder in acht te nemen (beleggings)risicoprofielen. Hierbij is het gebruikelijk dat beleggings- en renterisico's, binnen de afgesproken risicoprofielen, reeds geruime tijd voor het bereiken van de pensioendatum worden verminderd. Ondanks het feit dat het renterisico verlaagd wordt, door het aanpassen van de duration ofwel de rentegevoeligheid van de beleggingen, kan er echter als gevolg van (rente) marktontwikkelingen nog steeds een positief of negatief effect op de waarde van de beleggingen ontstaan en daarmee op de hoogte van de uitkeringen die op pensioendatum voor het aldan opgebouwde pensioenkapitaal aangekocht kunnen worden. De rentegevoeligheid van het opgebouwde kapitaal zal op de pensioendatum ongeveer gelijk moeten zijn aan de inkoopfactor waartegen de uitkeringen worden ingekocht. Gebleken is dat partijen hierover niet van mening verschillen.
- 4.6 Voor zover Consument stelt dat een waardevermindering van bijna € 22.000,- in de laatste zeven maanden voor de pensioendatum niet mag voorkomen en Verzekeraar te veel risico heeft genomen c.q. onvoldoende rekening heeft gehouden met de belangen van Consument, merkt de Commissie op dat deze waardedaling absoluut gezien redelijk groot lijkt, maar relatief gezien in relatie tot de totale waarde van het pensioenkapitaal beperkt is. Verzekeraar heeft aangegeven dat hij het beleggingsrisico – conform de Pensioenwet en in lijn met zijn zorgplicht – heeft afgebouwd naarmate de pensioendatum naderde. De Commissie heeft, op basis van de beschikbare stukken, geen reden om aan te nemen dat Verzekeraar in dezen te risicovol heeft belegd dan wel op andere wijze tekort is geschoten.
- 4.7 Voorts heeft de Commissie, ook nu weer op basis van de beschikbare stukken, geen reden om aan te nemen dat Verzekeraar de ingelegde premies niet zou hebben belegd in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden. Het principe van pensioengericht beleggen in het kader van het zogenoemde life-cycle-systeem heeft als doel in de periode voorafgaand aan de ingangsdatum van het pensioen de risico's te verkleinen teneinde vergaande schommelingen in de beoogde pensioenuitkeringen te beperken, maar dit neemt naar het oordeel van de Commissie niet weg dat marktomstandigheden tot zowel waarde-stijgingen als waardedalingen van de beleggingen kunnen leiden. Met name (onvoorziene) ontwikkelingen op de rentemarkt kunnen in de laatste fase voor de pensioendatum gevolgen hebben voor de waarde van de beleggingsportefeuille.

- 4.8 De Commissie wil overigens niet onopgemerkt laten dat Consument zich diende te realiseren dat het lopen van een vorm van beleggingsrisico – ook in de maanden voorafgaand aan de pensioendatum waarin de risico's al zijn verlaagd – inherent is aan een beschikbare premieregeling in de vorm van een beleggingsverzekering, dat hij hier slechts een zeer beperkte invloed op uit kan oefenen en dat een wijziging van de rente in de aanloop tot zijn pensioendatum – ondanks de door Verzekeraar genomen maatregelen tot compensatie – gevolgen kan hebben voor de hoogte van de in te kopen pensioen-aanspraken.
- 4.9 Alle omstandigheden in ogenschouw genomen ziet de Commissie dan ook geen aanleiding om Consument een vergoeding toe te kennen voor de daling van het pensioenkapitaal. De slotsom is derhalve dat de vordering van Consument zal worden afgewezen.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.